

Օղորտաւ.—Կ. Պօլսից հարդորում են, թէ շարքի օրը կանցնեն Դարդանելով լայր նաւերը Սև ծովից, շուրջ կը սկսին Սև ծով մասնոց շտգնաւերի ներքին։

Պօրտ-Սահր.—Եկաւ իտալական «Էտա-րուրիա» նաւը Տրիպոլիտում վերադա-րած 700 էրիպրէյցիներով։

Հոսմ.—Արտաքին գործերի մինիստ-րութիւնը հրահանգներ ուղարկեց Ա-թինքի ղեկավարին և հիւպատոսին՝ օգ-նութիւն հասցնելու Թիւրքիայից ար-տաքաժամ իտալացիներին Միջնորդու-թիւնը մատուցելու և պահանջել Թիւրք-քիայից՝ Հասարակի կոնֆերանսի միջո-ցով կամ հարաւորութիւն կընելու ժամա-նակ՝ վճարել քաղաքականութեան կրած վնասները։

ԼՈՍՓՈՐԻ ԱՓԵՐՆ

Կ. Պօլսի, 28 ապրիլ
Օտմ. խորհրդարանը սկսաւ իր գործու-նելութեանը։

Մերկայտին մէջ կայանարան գահաճա-ռին պատասխանը քուէարկուած միջոցին Իթիլիքի նստիլը կուսակցական Դա-մաթ Ֆէրիզ փաշա բողոքեց կատարուած ընտրական գեղծմանց դէմ, որոնք կը բը-նաւորէին սահմանադրական կարգը։ Դա-մաթ Ֆէրիզ փաշա ի լուր աշխարհի հոգա-կեց միանշանակ, թէ սահմանադրութիւնը օտմ. կառավարութեան վերջին փուլութեան խաղաղութիւն և անոր արտաքին անկ մէջ հա-րուած պետութեան կործանումը փութաց-նելու կրնայ ծառայել։

Այս խոսքերը միջոցեցան և հերքուե-ցան ներքին գործերու փոխմինիստը Թա-լէթ-բէյի կողմէ իր ճշմարտութեան ան-համապատասխան։

Իսկ երեսփոխանական Ժողովին մէջ Իթ-թիլիքական մէքաւի. մը առաջարկով մեր-ժոցեցան Դամաթ Ֆէրիզ փաշայի դիտու-թիւնները, իբր ատու և անբարեւ. Եւ ձի-էր, որ ասոր հակառակը պիտի խօսէր խորհրդարանին մէջ, ուր ընդունաւ չի-լիպի և ընտրութեան գրեթէ ամենքն ալ միեւնոյն խայտառակ ու ապագայի միջոց-ներով ընտրուած են։

Օտմ. պարլամենտը այսօր կը ներկայա-ցուի անուրբ, անհոգի և զարմանալի վի-ճակ մը։ Այսօր ընդդիմադիրներու խոր-հրդարան մը, ուր պատկազար ամեն մէկ հռչակարար իր խաղաղութեամբ պիտի ընդու-նուէր։

Սակայն այս հակասահմանադրական և անարդար և ոչ մէկ երկրին մէջ տնտեսու-ած Ժողովը որչա՞նչ հետա- Ժողովուրդը ար-տաշայտելէ ընտրուած ըլլալով կատարե-լապէս բնութեան և ճշմարիտ ասկ, դար-ձաւ չի գործող իր խաղաղութեան մոլորու-թեան սիրտը Իթիլիքի կուսակցական-ները, որոնք երկրին մասնուած ներքին և արտաքին դժուարութիւններուն առջև չի-թա՞նք։ Երբ մը միջոց կը փնտռեն

Նախորդ չորս տարիներու անդորոթիւ-նը երբ իրենց հակառակորդները կողմէ չկամուկէին մեկնուելու, երբ իրենց մեծ սխալները ցոյց տրուեցան, անոնք արդա-րացում միակ մէկ փառս մէջոց դրին ընդդիմադիրներու հակառակութիւնը և յա-րուցած դժուարութիւնները։

Ի Ա Ն Ա Ս Տ Ի Ր Ա Փ Ա Ն

ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Սերահնդ.—Մարդկութեան յարաւերութեան աղբիւր, ընտանիքի, հասարակութեան, ազ-գերի յոյս։

Ժառանգականութիւն.—մարդկութեան յա-րաւերութեան պատճառը և միաժամանակ թշնամի։

Մինչ շարժումն է, միւսը ոյժ։

Երբ ժառանգականութիւնը պարզապէս ոյժ է հանդիսանում, ընտանիքը, հասարա-կութիւնը ազգը, մարդկութիւնը առաջ են ընթանում իրանց սերունդների շնորհիւ։

Երբ ժառանգականութիւնը թշնամի ոյժ է հանդիսանում, ընտանիքը, հասարակու-թիւնը, ազգը, մարդկութիւնը առաջ ընթա-նալու յատկութիւնը զրկւում են, դատա-պարտուում տարաբերման։

Երբ ժառանգականութիւնը թշնամի ոյժ է հանդիսանում, նա կործանել զիւր և կա-տարում, նա ոչնչացւում է, անհետացւում է ամբողջ ընտանիքի, հասարակութիւն-ների, ազգի։

Ժառանգականութեան նշանակութիւնը անհրաժեշտ է, թէ հիւանդութիւնների մէջ և թէ ծնողներից յետագայ սերունդնե-րին անցնող զանազան յատկութիւնների, հատկութիւն և այլն կողմից։

Ժառանգականութեան մասին շատ է խոս-վում, ասվում, Ուսումնի մէջ շատ յօդուածնե-րով կը ցանկանայ ընթերցողներին համար հանրամատչելի լինելու պարզ և ժառանգակա-նութեան, ինչ ինչիւր և այլն, օրհներգեր, ու-րանքով նա մարդկութիւնը կամ պահպանում է, կամ այլաբերում։

Այս ուսումնասիրութեան գործնական նշանակութիւնն ինքն ըստ ինքեան հասկա-նալի է։

Հիմա պատասխանատուութիւնը ուրիշնե-րու վրայ նետուած միջոցը իրենց անգըն-կելէ և իրենց ըստակալութեամբ ստեղծե-լով դուռ իթիլիքական խորհրդարան մը ստանձնած կըլլան բոլանդակ պատասխա-նատուութիւնը երկրի վարչութեան։

Եթէ չկարենան երկրը գէթ փրկել, այս անգամ իրենց վարկաբեկումը կատարեալ պիտի ըլլայ և թերևս անկումը անխուսա-փելի։

Այս ծանրակշիւ կացութեան գիտակցու-թիւնը կերակր թէ ունեցած է Հիւսէյին Ջա-ւիդ բէյ, թիւսինի խորհրդարանը, որ իր թիւրքին մէջ այս միւսը արտաշայտած էր, եր կուսակցութիւնը խորհրդարան և զգու-շատութեան հրահրելու համար։

Արդարեւ, ներկայ պայմաններու մէջ շատ ծանր է այդ պատասխանատուութիւնը, որ կը ստանձնէ Իթիլիքիցը։

Երկրը պատերազմի մը մէջ է, որ օրէ օր աւելի ծանրակշիւ երկոյթ մը կանուէ։

Իտալական զօրքը և նաւատորմը հետըզ-հետէ կը գրաւէ Արիզակազգոյ կղզիները, աւելի քան երեք փոխուկ կացութիւն մը աւելցնելով, քանի որ Եգէականի այդ կղզ-դիւններուն զբաւումը միջազգային կնճառ-տութեանց տեղափոխուած երկոյթ ունի։

Արտաքին գիտակցութիւնները կարգին վե-րին աստիճանի նշանակելէ և Կրտէնի խնդ-րոյն օրէ օր ստացած կնճառտ երկոյթը և զէպի ընկալան լուծումը ասած քայլերը։

Ոչ նուազ նշանակելի է բալկանեան պե-տութեանց մէջ նշարուած համաձայնու-թիւնը որ միայն Թիւրքիոյ դէմ կընայ կազմուած ըլլալ։

Այդ տագնապէն ազատուելու համար օտմ. կառավարութիւնը պէտք ունի արտակարգ նորմալացութեան, ձեռնարկութեան և ճար-տարութեան։

Ներքին ու արտաքին դժուարութիւննե-րու միջև կայ մեծ աւելուքիւնը, քանի որ երկրին մէջ սկսել ըմբոստեցած հայերի արե-րութեան մը հետեւաօք ստեղծուած է այն-պիսի մտայնութիւն մը, որ կառավարու-թեան դէմ դիմադրութեան արեւելքի կը կազմէ։

Այսպէս, իտալական պատերազմին սկիզ-բէ, ամբողջ երկրին մէջ քարոզուեցան այնպիսի դադարաւորներ, որոնք այսօր դահ-լիճը ներքինութեան մը մասնած են և ար-դիւր են անոր դէմ հաղթութեան քայլ առ-նելուն։

Ամբողջ մասնուր, չորսը հրապարակաբո-սները պատերազմին առին և կարեւոր հան-գումար և Տրիպոլիտէ հրաժարումը հա-մադր համարեցին իսլամական մեծ նուա-տացում մը։

Կը մեծնորք, կոչնշանաք, սակայն Տրի-պոլիտէ չենք թողնուք.—այնքան պոռաց Ժո-ղովուրդը, որ ասանք կրկնուելով կրկնուե-լով դարձաւ համոզում և զարձաւ տիրա-պետող մտայնութիւն։

Նոյն բանը ըրին վաղուց կորուած Կրե-տէի համար ալ և այսօր պարզ մտայնու-թիւն մը կայ թիւրք-արաբի մէջ, որ կը կրկնէ, թէ եթէ «չենք տար» ըսինք, ար-դէն առում է չենք ըլլալ։

Հետեւաբար արտաքին երկու դիմադ-րութեանները—Տրիպոլիտի և Կրտէսի խնդիրները—որոնք պէտք եղածին աւելի հասած են և Կրտէսի միջազգային դիմադ-րութեան համար լուծուած, Թիւրքիոյ համար կը մնան դեռ անլուծուելի հանգույց-ը։

Երբ այն կենսաբանական (բիոլոգիական) օ-րէնքն է, որ շնորհիւ կենդանի արարած-ները ձգտում են կրկնել իրանց յետագա-նների մէջ, և նրանց փոխադրել իրանց յատկութիւնները։

Երկու մեծ օրէնք ըստ երկոյթին ղեկավարում են և բացատրում Ժա-ռանգականութիւնը. մինը նախնայն, պատկերի, տիպարի պահպանութեան օրէն-քը, միւսը անարձաղիմութեան զարգացման —էվոլյուցիայի—օրէնքը։

Ազգը նմանում է մի միութեան, կամ աւելի հասկանալի կը լինէր, եթէ ասինքն մի անձնաւորութեան։

Նա իր հիմնական գծերը պահպանում է դարերի շարանների ընթացքում. չէ որ ա-մեն ժամանակ և աշխարհի ամեն ծայրե-րի մարդիկ իրար նման են։

Սակայն անանութիւնը անպայման կա-տարեալ չէ. փոփոխութիւններ էլ են տեղի ունեցել։

Անհրաժեշտ մի փաստ է, որ XX դարի քաղաքակրթւած մարդը մեր վայրենի նա-խնորդ նման չէ։

Տեղի է ունեցել մի զարգացում, որի նշանակութիւնը աւելի պարզ կը հասկա-ցուի. կիթ լիւնքն, որ աղքատ անասուն մե-կնայ, օրհնելիքն են հայտնակում։

Արդ զանազ մարդուն իր ծնողից մինչև իր աննախոր ծերութիւնը և մինչ կը հանդիպեն, նոյն վերջ լիւնքն երկու օրէնք-ներին՝ պահպանութեան և զարգացման օրէնքներին։

Սակայն անանութիւնը անպայման կա-տարեալ չէ. փոփոխութիւններ էլ են տեղի ունեցել։

Սա մի անհրաժեշտ փաստ է, որ XX դար-ը ոչինչ չէ կարող տանել։

Սակայն, չէ նայած այն բոլոր մշտական փոփոխութիւններին, անասունայն տիպարը պահպանել է և շարունակ փոփոխութիւն-ները մէջ նորից ցանկում է ալն անփոփո-խել, որը և պահպանութեան և զարգաց-ման օրէնքն է։

Ներքին դժուարութիւններն առ ոչինչ կը համարուին կառավարութիւնը, սակայն հե-տըզհետէ աւելի ծանրակշիւ վիճակ մը ստեղծելու կենան պատճառ դառնալ։

Սակեղանիս, Ալանիսի, Եգիպտոսի երբեք խաղաղած ըլլալու երեոյթ չունին։

Ընդհանրապէս չէթանք կը կուտին արդէ կառավարութեան դէմ այնպէս, ինչպէս կը կուտին նախորդ համարներին մէջ դրած խտրութիւնը և ի նպաստ իսլամի քրի-ստոնեան կեցեցեղով։

Ռուսիկէն դէպի Անաթոլիոյ անցնելով հոն ալ ոչ նուազ դանդաղ վիճակ մը գործուած կը տեսնենք։

Բիւրեղական արտադրութիւնները չեն զգուշացած և համարեան դրութեամբ քաղա-կանութիւնն են, ի վնաս հայու բարեկեցու-թեան, անորոգութեան և տնտեսական բա-րօրութեան։ Կիւրդները, պարսիկները, սոմա-նիները, առանցքում արդարեան և առօ-րեայ դէպքեր են Հայաստանի մէջ։

Այս ներքին խռովում վիճակին զարմա-նաւորութեան համար իբր թէ կառավարութիւնը ներքին գործերու միջնորդին նախադասու-թեամբ յանձնաժողով մը դրելու Ռուսիկէն և Կիւրդի լուրջ ուրիշ մը Անատոլիոյ։

Դաւանով Ռուսիկէն յանձնաժողովին գոր-ծառնութեան հիւրին է գրեթէ ամբողջ թէ ինչ պիտի ըլլայ Անատոլիոյ յանձնաժողովին գործունէութիւնը, Կիւրդները մէջ մեկնելու կառուցանելու համար վարկեր, իսլամ վար-ժապաններ կառուցանելու վարկ, իսլամ գաղութներին դեմադրելու համար վարկ, և ուրիշ ասոր նման իսլամները նպատա-ւորող որոշումներ, որոնք բարեկեցու-թիւն և բարեկեցութիւն առաջ բերելու տեղ նոր խաղաղութիւններ, նոր անհրաժեշտութիւն-ներ ստեղծելու պատճառ կրնան ըլլալ։

Ասոր համար շատ մեծ հաւատք մը չու-նիմ, որ Անատոլիոյ ղեկավարը յանձնաժո-ղովին վրայ, որ ասկանին ոչ վերջնապէս հա-րուած է և ոչ ալ կրնայ ըստ իր թէ անպատճառ պիտի մեկնէ, քանի որ կըլուի թէ խորհրդարանին վրայ կը ստացուի իստոյ է որ պիտի մեկնէ այս յանձնաժողովը։

Խորհրդարանին մտայնութիւնը ծանօթ ըլլալով՝ շատեր կը կարծեն, թէ նոյն թիւրքի միջոցով խնդրուած վարկը, և Անա-տոլիոյ յանձնաժողովը ղեկավար ծրարէր մի անգամ ընդդիմ պիտի ընտնէ։

Այս վիճակը անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

Սակայն անորոշ բնուածաշխարհա-ն է հայոց համար, քանի որ երկրին արտա-քին ու ներքին բոլոր դժուարութիւններն ամենէն առաջ տեսնող միջոց մեր կողմէն է։

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

«ՄՇԱԿԻ» ԹՅՈՒՆԻՆԻ ՇՈՒՐՁԸ

Թիֆլիսի Հասարակական Կուրը ընտրել է պ. Տեր-Ջաքարեանին և ա. Իւլիա Սպին-դարեանին պատգամաւորներ՝ որոշուելու «Մշակի» 40-ամեայ յօբեանը կուրի կող-մից։

Թիֆլիսի Ժուրնալիստների Ընկերու-թիւնը իր վերջնական նիստում որոշել է շնորհաւորել «Մշակի» յօբեանը, առանձին պատգամաւորութիւն ուղարկելով։

(Նամակ խմբագրութեան)

Թիֆլիս, 9 մայիս

gänzlich ungenügend